

katerim vzrok ni potreba, ampak neumnost. In — to so tožbe med sosesčani samimi zavoljo večih in manjših — dostikrat še piškavega oreha ne vrednih reči, kar bi lahko vse pri svojih občinskih predstojnikih brez posebnih stoškov, dolgih potov, zamudé časa v svojo lastno hasen in korist med seboj — poravnavali.

Le-sem spadajo sledeče prilike: nekatera motenja posestva, nekatere tatvine vrtnih, gozdnih in poljskih pridelkov, stelje, drv in drugih enacih stvari na tujih zemljiščih, poškodovanje polja, travnikov in senožeti s tujo živino, samovlastno vozarenje ne po pravih potih, nego čez tuje travnike, njive in senožeti, nepremišljeni prepiri itd.

Znani so mi premožni imoviti posestniki, kateri so po tacih tožbah ob vse premoženje prišli. Take tožbe, izvirajoče iz golega napuha in trmoglavosti, so pač najostrejše obsodbe vredne! Nasledki so jim navadno: jok in tuga obupajoče žene, zdihovanje po milem kruheku in potrebni obleki nedolžnih in lačnih otrok, propali in blede, bolj sencam podobni obrazi, pomanjkanje, glad, prepiri, kletvina, jeza, tatvine, demoralizacija itd. Vse to ima gotovo še brez števila družih prežalostnih nasledkov ne le za prizadete, nego temveč za cele občine.

Enake tožbe in pravde požró po nekaterih krajih leto in dan cele tisočake denarja. Kolika je pa zamuda časa, kateri bi se bil dal tisočkrat bolje vporabiti in obrniti!

Pri tej priliki pride mi na misel neka zgodbica iz lanskega leta.

Zbesedili ste se v neki vasi dve stranki za prazno — ničvredno — reč. Na to še malo popraskanje sledi; zdajci gresta ena drugo k sodnji tožit. Dan obravnave se določi, vsaka svoje priče seboj vzame. Sodnik, moder in previden mož, obravnavo izvrši, ter konečno obe stranki po nekoliko dni v zapor dene. — Da bi bilo pač več tako modrih in previdnih razsodeb pri tožbah za — prazni nič! Koliko potov, denarnih stroškov in zamude zlatega časa bi se s tem neumnim pravdanjem prihranilo, ter bi jim slednjič slast po brezpotrebem tožarenji — pošla, kar bi tudi sodnijskim uradnikom njihovo poslovanje mnogo olajšalo, ljudem pa na stotine denarja in časa za bolj važna opravila prihranilo. To bila bi ob enem dobra zagozda čedalje bolj razširjajočemu se ubožtvu, katero z drugimi nadlogami vred cele dežele preti z vso silo vničiti.

A — ljudje naj bi pa tudi to enkrat dobro si v spomin vtisnili, da „kar je moje, to ni tvoje!“

Sklep: „Prava krščanska odgoja se še vse preveč pogreša“. — Ljudska šola ima tu še obširno ledino orati!

Martinjivrh.

Slovensko slovstvo.

* „Peter rokodelčič“ je imé drugi zanimivi knjižici za mladino, ki jo je izdal gospod Ivan Tomšič, učitelj na c. kr. vadnici v Ljubljani v isti obliki in po isti ceni, kakor „Dragoljubce“. Ta 2. povest, ki ima na čelu lično podobo „Petra rokodelčiča“, je namenjena bolj odrasli mladini in se dobiva pri „Vrtčevem“ vredništvu pa tudi v bukvarnici Giontinijevi za 45 kr. Naj prijatelji mladine sežejo tudi po tej novi knjižici!

Mnogovrstne novice.

* Na Ruskem imajo prav hudo zimo; reke so nenavadno zgodaj zamrznile in brodarstvo je nehalo po vodah. Mi pa smo blizo božiča in še zmerom nam pri-zanaša zima.

* *Novi koleki (štampeljni)* pridejo ob novem letu. Stari po novem letu ne bodo več veljavni; zamenjajo se pa do konca aprila lahko pri štampeljskih uradih.

Naši dopisi.

Izpod Karpatov 7. dec. (Konec.) — Slabe agrarne razmere ter azijatski madjarizem v uradih, cerkvi in šoli pretijo pogubiti slovaški narod, pa kar njegovo miserijo še najbolj povišuje, to je judovstvo, katero je celo Ogersko poplavilo ter jo kakor rak na živem telu zajeda. Madjarski aristokrati, majhni in veliki, so vajeni, denar le izdavat, pa nikakor ne si ga pridobivati. Ker pa so dandanes takošne okolnosti, da še največi bogataši s svojim premoženjem dobro gospodariti morajo, ako na nič priti nočejo, a največi del madjarskih velikašev o umnem gospodarstvu kar pojma nima, prepušča svoja posestva v najem, in sicer najbolj judom. Jud v najem vzeto posestvo ali ob svojem obdeluje ali ga v malih parcelah za dober dobiček malim kmečkim najemnikom v odkup daje. Jud po navadi svojemu zemljiščnemu gospodarju dotično letno odkupnino redno plačuje, a ker stari ali mladi magnat za svoje mnogovrstne potrebščine na tem denarji nikoli dosti nima, mu izprva ob vsem potrpežljivi Hebrejec za dobre obresti še vrhu tega z denarjem pomaga. Magnat ali magnatič živi tako nekaj časa brez vseh skrbi, vendar malo po malo jud denarja več tako rad ne daje, tudi letne najemnine, pravi, da ne more več odrajtovati, a zahteva, da se mu vrne posojilo, katero je z obresti vred visoko narastlo. V takošnem položaju pa si aristokratski posestnik ne more drugače pomagati, nego s tem, da svoje posestvo prodá, in jud ga kupi. Tako judje postajajo veliko bolj srednji in mali posestniki povsod na Ogerskem in povsod zahaja ljudstvo z magnati vred v njihove roke in njihovo oblast. Jud, veliki posestnik ali najemnik, je veliki gospod v svojem okraji; on je cerkveni in šolski patron ter politični vsemogočnik. Vendar ti „nobel“ judje še niso za narod največe zlo; prave ljudske pijavke so mali hebrejci, kateri še nimajo mnogo premoženja ter se za barantarje po vaséh naseljujejo. Ti ljudje gulijo kmečko ljudstvo na vsakateri način ter v svojo last pridobivajo kočé in kmetije, tako, da po nekaterih vaseh nahajaš več judov nego kristijanov, a še ti kristijani so sami revni hlapci in robotarji judom.

Bieda sa vali na národ,
K studenej zemi ho tlači;
Jako ten ljud môj úbohy
Toljko bied unášat' stači?

Res čuditi se je, kako narod slovaški toliko nezgod prenašati in strpeti more ter še na lepo srečno in slavno bodočnost upa, kakor njegov odlični pesnik Vajanski dalje pravi:

Prijde aj k nám už svoboda,
Bleskami do biedy hodi,
Čože sa s biedou зробilo?
Vrahom na návstevy chodi!

Da, slovaški narod še ni izgubljen vkljub tiraničnemu madjarizovanju in judovskemu gulenju; vkljub vsem težavam, katere ga tarejo, on še na svojih zdravih in čvrstih koreninah ipak krepko živi. Pod neusmiljenim madjarskim in judovskim gospodstvom sicer hira in otrpljen je kakor zdrava rastlina o hudi zimi; kedar mu pa sedanji mraz neha ter ga drugič vseoživljajoče solnce z milimi žarki nove svobode obsija, tedaj se na novo oživi in na novo razcvete. Saj to solnce mora vsem Slovenom prisijati: Bog daj, da bi nas skoro z vso miloto ogrelo, da nam sedanji mraz po narodnih vrtilih preveliko škode ne stori!

Gledé na te slovaške in ogerske razmere opomnim in opozorujem posebno na dva zla, katerih mi Slovenci z vso močjo in brižnostjo naše kmetstvo, to je jedro našega naroda, varovati moramo. Eno je to, da naj skrbimo, da se naše kmetije preveč ne razdrobijo,*) posebno o taci pokrajinah ne, kjer ni dovolj industrije (obrtnije). Varujmo, da se pri nas ne zarodi kmetijski proletarijat. Druga in največa in najiskrenejša skrb pa nam mora biti to, da se v naše vasi in med naše kmete judje ne naselijo, kajti kmetiskemu ljudstvu ni večega zla, nego je judovstvo; kjer se to med ljudstvo zasadi in zagriže, ga moralno in materialno pogubi. Do zdaj nas po sreči še to zlo ne tare, pa zato bodimo pred njim še toliko bolj na straži, prav tako kakor pred kugo, katera v bližnjih pokrajinah razsaja. Odvracujmo vse početke, da ne bode prekasno! „Principiis obsta! — sero medicina paratur“, je uže star pregovor.

V tem obziru upam, da naše vrlo duhovništvo, ki je národno, ki svoj narod ljubi ter njega moralni in materialni blagor želi, največ premore. Naj o tem nikogar liberalne fraze o kristijanski ljubezni ne motijo: tū gre za naš lastni obstanek, ali za našo lastno pogubo. Žalostna priča tega so nam Ogerska, Galicija in vse druge dežele, kjer koli se je vzlasti po kmetih judovstvo vgnjezdilo. Kristus je učil ljubiti svojega bližnjega kakor samega sebe, vendar ne bolj: mi pa bi ljubili bolj nam pogubno judovstvo, nego same sebe, nego naš narod, ako judovski pohlepnosti in njegovi oderušnosti naše kmetško ljudstvo prepustimo.

Dr. Ahasverus.

Z Dunaja 20. dec. (Iz državnega zbora, pa tudi o dunajskem mestnem zboru nekaj.) Drugače uže ne gre na svetu, kakor da drug družega spodriva. Tako se godi vitezu Kalteneggerju, ne boljše pa tudi njegovim domišljevanim naslednikom ne, katerih se vsak dan eden rodi, pa se vé da redno še tisti dan pogine. — Pa tudi državnemu zboru se zadnji teden ni godilo boljše: obravnaval je in to z gorečimi meči in gorjačami obravnaval zelo imenitne predmete, — a vendar si je slavo tega tedna moral deliti z državnim zborom II., to je, z dunajskim mestnim zborom. Zato mi pa bralci „Novic“ ne smejo zameriti, ako par besedic spregovorim tudi o državnem zboru II.

Znano je, da je pri dunajskem shodu ustavovercev pretekli mesec marsikatero „nemško“ srce više kipelo zato, ker je ta shod sijajno pozdravilo dunajsko mesto po svojem županu, ki se je tje v „Sofiensaal“ v tisti paradni kočiji pripeljal, v kateri se pri največjih slavnostih vozi k cesarju itd. Ravno ta mestni zbor pa se je gledé naprave slovesnega plesa za poroko cesarjeviča Rudolfa zadnji čas tako nesramno in tako surovo vedel, da se je sicer zelo potrpežljivemu cesarju uže vendar preveč zdelo, ter da je zaradi „obravnav“ in „preiskav“ odklonil za ženitovansko slovesnost namenjeni slavnostni ples z željo, da se za-nj od mestnega zbora namenjena svota 40.000 gold. dá ubogim dunajskim, katerim on s cesarico daruje 20.000 gold. ter cesarjevič tudi 20.000 gold. — To je, sme se reči, veliki pomen te neizbrisljive dogodbe o sedanji politični situaciji, — zato sem jo preteklo sredo o poldne poleg družih novic takoj telegrafično „Novicam“ naznanil, katere pa telegrama mojega niso nič omenile.**)

Prvi lavor minulega tedna gre tedaj dunajskemu mestnemu zboru, in še le drugi državnemu zboru.

*) Žalibog, da, na pr., na Kranjskem, ko smo pod francosko vlado bili, so se silno razdrobile. Vred.

**) Telegram nam je žalibog, v taki pisavi došel, da nismo vedeli, kaj ž njim početi. Vred.

Ta je, kakor sem uže v zadnjem dopisu oznanil vtorek in četrtek, obravnaval postavo, po kateri naj se, ker zbornica poslancev ni še mogla pričeti obravnave za proračun celega prihodnjega leta, privoli četrletno poberanje davkov po dosedanji razmeri, česar pa levičarji niso hoteli privoliti, zato se je pa tudi deloma zgodilo, kar sem unidan prerokoval, namreč to, da glasovali so z nami Istrijani: Vidulič, Lazarini in Franceski. Mnogo pa jih je „obolelo“ za to obravnavo, med njimi tudi eden s Kranjskega,*) in tako je bila večina desnice ogromna. — Vrh tega se je obravnavala postava o Bosenski železnici od Senice do Sarajeva, o kateri so levičarji neizrekljivo veliko prazne slame mlatili samo zato, da bi zavlekli obravnavo zaradi potrjenja gornjeavstrijskih poslanskih volitev. Toda vse take poskušnje — pri katerih se je poslanec Schönerer odlikoval po svojih „nobel“ manirah — zavrnila je desnica odločno pa mirno. — Preteklo soboto trajalo je zborovanje — ne gledé na odseke, katerih eden je uže ob 9. uri zjutraj imel sejo — od 10. ure dopoldne zjutraj do 5. popoldne, ter od 7. ure zvečer do 4. ure v nedeljo zjutraj. — Pri gornjeavstrijskih volitvah poskušala je levica po govornikih (Schaup, Weber, Edelbacher in Granič) vse mogoče in nemogoče razloge, prošnje in žuganja, — a edini govornik desnice poročevalec Lienbacher jim je neusmiljeno razdejal vse njihove fraze — in z odločno večino 15 glasov so bile volitve — hud trn v peti liberalcev — potrjene. Izvoljenci gornjeavstrijski grof Dürkheim, opat Moser in vitez Heiden se ve da so se pri glasovanju umaknili iz zbornice ter niso posnemali lani izbacjenih svojih prednikov: Grosa, Händelna, Dehnea, kateri so celo sami za se glasovali. — Konečno so se obravnavale mnogobrojne iz niže in gornje Avstrijskega, Štajarskega, Tirolskega došle prošnje gledé uravnave zemljiškega davka. Vse te dežele imajo dobiti mnogo višji zemljiški davek, in naravno je, da se tega branijo z rokami in nogami. — Levičarjem pa je ta nezadovoljnost voda na njihov mlin, trdečim, da povikšanja je kriva sedanja vlada, državni zbor in se ve da njega sedanja večina. Vse to pa so gole laži, — vendar pa jih nekateri verjamejo, ker se ne dá tajiti, da bodo one dežele res morale več zemljiškega davka plačevati. Toda vzrok temu ni ne vlada, ne večina državnega zbora, ampak prejšnja ustavoverska večina državnega zbora, ki je tako postavu sklenila, katera centralni davkarski komisiji daje popolno neodvisnost in prostost; krivo onega povikšanja je pa gotovo tudi to — ali recimo bolj prav — pravični vzrok povikšanja je ta, da so vse omenjene dežele z Galicijo vred mnogo let mnogo mnogo premalo zemljiškega davka plačevale. Zdaj se ve da je neprijetno več plačevati, al če je tako po pravici, mora tako biti. — Pri obravnavi teh peticij sta veliko fraz skozi okno govorila Fürenkranz in Granič. Očitanje vladi in centralni komisiji je odločno zavrnil finančni minister Dunajevski. Jako dobro in srečno je levičarje zavračal tudi vitez Krzeczunovicz. — Dr. Rieger nasvetoval je sklep debate, rekši, da — ker so zemljiško postavu sklenili ustavoverci in ker je večina centralne komisije ustavoverna — zdaj ne državni zbor in ne vlada nima o tej zadevi nič več odločevati. Ta nasvet je bil tudi sprejet. Gledé Kranjske danes moram poročati sledeče v 3. branji centralne komisije sprejete številke: Dosedanji zemljiški davek je znašal 943.000 gold. — ako se zemljiškega davka cela svota ne spremeni, znašal bo ta davek za naprej 630.618 gold. od rodovitnih zemljišč, ki merijo 1 milijon in 635.915 oralov in so

*) Celeberrimus baron Schwegel.

Vred.

vcenjena na 2 milijona in 866.448 gold. — Zbornica poslancev se je po vsem tem zatvorila in poslanci zelo trudni po obilnem delovanju so šli na počitnice. Kedar se zopet prične zborovanje, ni še določeno.

Na Dunaji 14. dec. *) (*Prešernov večer*), ki ga je bila posvetila „Slovenija“ 8. dne t. m. največemu pesniku slovenskemu, je bil večer lep in vspesen. Hvaležnost in pa spoštovanje zbralo je krog Slovencev tukajšnjih mnogo slovanskih veljakov in dijakov, da se skupno oslavi veliki naš pesnik. Veselo in pravedno je bilo, da ta večer je počastilo dokaj znanih veljakov, kakor: zbornice poslancev prvosednik grof Coronini, poslanci dr. Vošnjak, dr. Poklukar, grof Margheri, dr. Tonkli, dr. Vitezić, Nabergoj, Obreza, Pfeifer, dalje prof. Stritar, prof. Šuklje, prof. Šuman, prof. Kanderl itd., mnogi rojaki advokate, mnogi vojaki dostojanstveniki Kuhnovega polka itd. Tudi ženski svet bil je mnogo in krasno zastopan. Prostorna dvorana (Zillinger, Wieden) bila je do malega napolnjena. — Zanimivi program jel se je vršiti s pozdravom društvenega prvosednika g. E. Volčiča, ki je našteval posamezno velečastite goste in sl. društva, navzočna po svojih poslancih. Bilo je društev 15 zastopanih. Da! „Slovenija na Dunaji“ veseliti se more obširne simpatije v dijaških krogih.

Ko se je odpela veličastna S. in D. Jenkova „Molitev“, govoril je gosp. Danilo Majarón slavnostni govor. Času primerno se nam je zdelo, da je govornik ognjevitov povdarjal etično pravo, na katero se sme poleg historičnega prava naš slovenski narod opirati, ko terja svoje pravice in svoje — življenje. Gosp. govornik je izvirno, v lepi in (morda pre-) visoki besedi razvijal svojo misel in kazal na Prešerna, da on je izpregovoril besedo o slovenstvu, da on pritisnil je svoji tlačeni domovini pečat etičnega prava, prava do samostojnega življenja! — Gosp. Josip Žužek je prav spretno deklamoval Prešernovo pesen prekrasno: „neiztroheno srce“. — Obema govornikoma donela je hvala in priznanje vsega občinstva. — Prehajaje k pevskim točkam tega večera omenim naj, da je društveni odbor pravo zadel, da za petje izbral si je pesni Prešernove: zakaj s čem naj ga lepše slavimo pesnika, kakor pa s poezijami njegovega srca. — V tem oddelu pač zasluži popolno hvalo gosp. Stanko Pirnat, ki je sè svojim lepim in močnim glasom (bariton) zares slavno izvrševal nalog solista v spevih: „Nezakonska mati“, „Kdo je mar“ in „Nezvesta“. Občinstvo se je priznavaje glasilo koncem vsacega speva in sè Slovenci vred veselilo se, da g. Pirnat čuti v sebi moč in nagon, skladati pesni sam, kakor se je kazalo v njegovi „Milici“ (besede Cegnarjeve), ki jo je ta večer pel oktet slovenskih pevcev. Zato radostni kličemo g. Pirnatu „naprej!“ — In tudi druge pevske točke so se vršile lepo. Se ve, da velja v tem vsa hvala društvenemu pevovodji g. Janu Jiřiku, ki, kakor pred 10 leti še sedaj tukajšnjim slovenskim dijakom ljubljenski prijatelj, sè pravo slovansko domoljubnostjo vodi in vadi društvo „Slovenijo“ v petji, kedar manjka v tem slovenske moči. Zato opozorujemo mile rojake v domovini na tega moža in mu sosebno z ozirom na zadnjo slavnost kličemo hvaležno: slava!

Za tem in po prebranih telegramih (došlo jih je 7, sosebno dragi: od očeta dr. Bleiweisa, od ljubljanskih znanih pisateljev, od ljubljanskih bogoslovcev) govorile so se napitnice gospodom državnim poslancem, vojakom, slovanskim kolegom-djakom i. dr. — Odzdravljal je na to drž. poslanec gosp. dr. Vošnjak v imenu svojih gospodov sodrugov poslancev. Govor je

imel svojo moč in svoj vspeh. Govoril je dalje in sicer dvakrat mož mladine gosp. prof. Šuklje; govoril je tako, kakor le govoriti zna vedno mlada navdušenost in pa temeljita učenost. — Govorili so med prepevanjem slovanskih pesem v teku večera zastopniki vseh slovanskih stebel, primerjaje svoje velike pesnike z našim Prešernom, naglašaje vzajemnost njihovo sorodnega pevskega duha, zagotavljaše vzajemno pomoč in nadejaje se boljše bodočnosti slovanskih rodov. — Videlo se je ta večer, da v lice oholim nemškimi „puršem“, ki širokoustno razvpivajo nemštvo vseučilišča itd. — hoče se slovansko dijaštvo sklepati in konečno dejanjsko skleniti, da stoji kot složna trdnjava sedaj in pozneje! Ta volja in ta nadeja bolj in bolj prodira in oživlja tukajšnje dijaštvo slovanstvo, in s to nadejo spisal sem to svoje poročilo. Da se vresniči, pomoz Bog in vzajemnost slovanska!

V Gorici 19. dec. — Moj Bog, koliko „Dante“-ov, „Schiller“-jev, ... in — pretesnih ali „preširnih“? — Preširnov je moral človek svoje žive dni povžiti, bodisi da jih je sam bral, ali poslušati moral pri raznih šolskih preskušnjah! Mnogim so pesniki in odlični pisatelji sploh — to, kar drugim sv. Pismo, o katerem se pripoveduje, da... „Hic liber est, in quo quaerit sua dogmata quisque, — Invenit et pariter dogmata quisque sua“. Meni je sploh ljubše, če mi kdo samo, golo, pa pravo pisateljevo sliko dá, ko sliko z okvirjem po svojem okusu narejenim. Tako sliko brez okvirja sem ogledaval v „Učiteljskem Tovariš-u“; izpostavil jo je na ogled gosp. prof. J. Marn; slika je „Doktorja Franceta Prešerna“; črtice njegovega obraza so — spisi njegovi, ki sami za-se govoré. Ne, po tolikem „Preširnovanji“, kakoršno nahajamo v našem slovstvu, ni nosil g. Marn vode v morje; delo je truda vredno. Priznati mora vsak, ki je Prešerna v „Tovarišu“ bral, da je bil res tak in ne drugačen. — Velik hrup je vzročila v Gorici porotno-sodnijska obravnava zadevajoča g. zdravnika dr. Jož. Gollmayr-ja *) in soprogo njegovo g. Josipino G. (rojeno Carnelli-vo iz Kanala). Zatožena sta bila zaradi goljufije. Gospá G. namreč je jemala — kjer je mogla — denarja na posodo, ž njim kupčevala in zemljišča kupovala, premoženje pa možu prepuščala, to je, na njegovo ime prepisovala, in, ko so upniki zahtevali povračila, delala se je, kakor da ne bi mogla plačati; mož pa tudi ni hotel nič vedeti. Od 2. do 15. decembra — 11 dni — je trajala senzacijska obravnava. V sredo je prišlo do željno in težko pričakovane rzsodbe, katera se glasi: dr. Gollmayr je — nekriv, soproga njegova je obsojena na 6 let težke ječe. Zagovarjal je zatoženca in zatoženko g. dr. Frapporti, katerega govor je bil non plus ultra. Po tožbi državnega pravdnika bi znašala vsota po goljufiji nabranega denarja čez 16 tisoč gold., porotniki pa so priznali le 6500 gold. zgoljufanega. O izidu omenjene obravnave se po mestu veliko govori. — Gosp. grof Samuel Gyulai je podaril 200 gold. za zimsko kuhinjo za uboge. — Po dolgem, prav lepem in gorkem vremenu imamo od včeraj dež.

Iz Maribora 15. dec. — Narodna naša čitalnica ima na Štefanovo, dne 26. decembra ob 7. uri zvečer svoj redni občni zbor. K obilni udeležitvi vabi vse p. n. ude odbor.

Na Radovici 17. dec. — Pretekli torek proti poldne je v bližnji vasi Boldraž silni ogenj popolno končal 3 hiše in druga k hišam spadajoča poslopja, orodja, kakor tudi skoro ves živež za ljudi in živino. Rešiti se ni dalo mnogo, deloma zato ne, ker ni bilo ljudi doma, deloma zavolj silne sape ne, ki je prouzročila, da se je

*) Bode dobro došlo!

Vred.

*) Z prevzv. knezonadškofom ni v rodu.

Pis.

ogenj nagloma razširil. Pihal je k sreči jug, o nasprotni sapi zgorela bi bila cela vas. Prihiteli so ljudje na pomoč, pa skrb nam je bila posebno ta, da se je ogenj omejil. Tudi požarna straža iz Metlike je prišla na pomoč in so njeni vrli ognjebranci po dveurnem gašenju ogenj popolnem ukrotili in tako še večo nesrečo od nas odvrnili. — Naj zato v imenu vse občine požarni straži v Metliki javno izrekam zasluženno hvalo!

M. Grkšič, župan.

Iz Senožeškega okraja 19. grudna. — Gospod Seschek, tukajšnji c. k. davkar, ki je bil nedavno v Krško prestavljen in je vsem županom našega okraja ta-le dopis poslal:

„Gospod c. k. deželni predsednik kot predsednik c. k. finančnega vodstva v Ljubljani me je z dekretom dné 22. novb. 1880 št. 901/12 blagovolil v Krško promestiti. Pri ti preložnosti me je častna dužnost, slavni županiji za podpora, katera sem svojmu velikokrat težavnemu poslu vedno pri gospud občenskemu predstojniku, pri častnem starošinstvu in pri vseli vrlemo in poštenemo, žale Bog, siromoščenemu ludstvu najdil, mojo iskreno, srčno zahvalo izreči.“

Ne spuščaje se v presojevanje teh „ljubeznjivih besed“ moramo vendar odkritosrčno povedati gospodu Seschku, da, ko bi bil on v času svojega tukajšnjega 5letnega poslovanja, prevzevši 47.000 gold. zaostalih ces. davkov, vsaj tisto naklonjenost in prijenljivost do „siromoščenega ludstva“ imel, katero mu postava ne zabranuje, bil bi v mnogih kmetijskih hlevih tega res siromašnega okraja še kak govedni rep ostal, kjer ga zdaj žalibog v resnici najti ni. Župan.

Iz Litijskega okraja 17. dec. — Gosp. Fränzel pl. Vesteneck obrača, nepristranska deželna vlada pa — obrne. Prav tako! Pl. Vesteneck je, kakor Vam je znano, zopet šušmaril z volitvijo Litijskega cestnega odbora izpustivši celó kneza Windischgrätza, ki tudi kaj davka plačuje, iz vrste volilcev. Sl. deželna vlada ni pravilnosti Vesteneckovega postopanja odobriti mogla in zaukazala je nemudoma novo volitev. Če imajo okrajni glavarji res tako malo svojega lastnega posla, da se še ukvarjajo s poslovanjem, ki spada v področje avtonomnih občin, res ne vemo, ali ne bi bilo prav, kar je zopet v letošnjem deželnem zboru trdil gosp. dr. Bleiweis, da okrajnih glavarjev po tej osnovi treba ni, kakor veljá dandanes. Ker pa Vesteneck pri vsaki volitvi cestnega odbora kaže, da ima do cest toliko veselja, našel bi v Bosni, kamor smo uže lani mislili, da pride, obilo opravila. V Bosni je mnogo cest popravljati in delati, no, tū bi imel hvaležnega dela na kupe. Tako bi bilo njemu vstreženo, Bosnjakom pomagano, nam pa — tudi.

Iz Ljubljane. — Dvojna ogromna blamaža ustavovercev na Dunaji, o kateri poroča tudi naš današnji dopis z Dunaja, bere se na obrazih ustavoverski kliku privrženih „Deutschkrainerjev“. Če ona klika celó malo sramožljivosti v sebi ima, udarci s prestola cesarjevega in ministra Dunajevskega v zbornici poslancev bili so prehudi, da bi jih ne čutila debela koža one klike, katera se drzne terorizirati vladarja, zasramuje vlado in pa hujska narode.

Radostni pozdravljamo naše vrle poslance, ki so prišli po hudih bojih domov na počitnice zmagonosni, ter jim navdušeno kličemo: „slava“, pričakovaje pa, da nam še marsikaj priborijo, kar ni še rešeno.

— Pogorelcem v Rebru Novomeškega okraja je presvitli cesar daroval 300 gold. podpore.

— (Iz seje mestnega odbora 17. dne t. m.) Gospod župan zboru naznanja pismo, v katerem se mestni načelnik g. Mrazovič toplo zahvaluje za dar 500 gold. nesrečnim Zagrebčanom. Odbornik dr. Suppan poroča

o proračunu mestnega ubožnega zaklada za leto 1881., po katerem se bode potrebovalo 19.338 gld., premoženja pa ima 14.357 gold., — zato bo treba primanj-kavo 4981 gold. pokriti iz mestne blagajnice. — Pri šolskem zakladu tudi znaša primanj-kava 3696 gold., katero bo treba pokriti iz mestne blagajnice. — Za napravo mestne klavnice, katera mora do meseca oktobra 1881. leta dozidana biti in v kateri se bode vprihodnje morala klati vsa živina, katere mesó itd. se v Ljubljani povžije, je bilo dovoljeno 145.501 gold. 36 kr. Zidala se bo pa jako potrebna klavnica na spodnjih Poljanah blizo fabrike, ki dela vžigalice. — V tej seji je nemška večina odborova vitez dr. Kalteneggerju, ki je 18 let tudi mestni odbornik bil, podelila častno meščanstvo; narodni odborniki, čeravno, kakor je odbornik Jurčič v njihovem imenu objavil, pripoznaje večletno marljivo delavnost viteza dr. Kalteneggerja v mestnem zboru, niso glasovali za to počeščenje iz političnega stališča zato, ker je deželni glavar zmerom bil odločen nasprotnik narodni stranki. Mirno in brez vse debate se je stvar izvršila.

— (Pozor možje, ki imate pravico voliti v zbornico kupčijsko in obrtnijsko!) V soboto je zadnji dan za reklamacije (pritožbe), če kdo ni ali ne v pravo vrsto vpisan v imeniku volilcev.

— Koncem tega meseca ima se tudi izvršiti številjenje ljudstva po vseh deželah našega cesarstva, kakor postava od leta 1869. veva, da se ima vsacih 10 let ponavljati.

V „naznanilnico“, ki jo gospodske izdajajo, se ima poleg imena, spola, starosti, rojstnega kraja, vere, stanú itd. zapisati tudi „občevalni jezik“ (Umgangssprache) človeka. To je pač čudna beseda „občevalni jezik“ — ali je to materni jezik ali narodnost? Po pravici stavita v časniku „Kärntner Volksstimme“ vprašanje dva gospoda: en Lah, ki na Dunaji uže več let pri trgovski hiši služi, pa celi dan z ljudmi le nemški občevati (govoriti) more: ali je zato Nemec, pa ne Lah po rodu in srcu? — drugi pa duhovnik Slovenec po rodu in srcu, pa služi v čisto nemški fari in le nemški občevati more: ali je zato Nemec? — Ker se ljudstva ne številijo zato, da bi se zvedelo: kakošen jezik se govori v enem ali drugem kraju, je pravo le to, da se vpiše za Slovenca vsak, ki je po rodu Slovenec in čegar materni jezik je slovensk. To naj je vsacemu vodilo v slovenskih krajih, sicer bodo nas Slovence prerodili v Nemce ali Lahe.

— S številjenjem ljudi v našem cesarstvu zadnje dni tega meseca bode se vršilo tudi številjenje živine. Ker je po novi osnovi to številjenje nekako drugače od poprejšnega pred 10 leti, prosilo je sl. ministerstvo kmetijstva vse družbe kmetijske in tedaj tudi našo družbo, naj bi njene podružnice pri tem delu na pomoč bile c. k. okrajnim glavarstvom, če ona kakega pojasnila potrebujejo. Centralni odbor se je zategadel obrnil do vseh podružnic kranjskih.

— Gosp. Jurij Šubic, akademični slikar in velenjeni naš rojak, ki je pred letu dni bil iz dunajske akademije umetnostmi pozvan v Atene, da je ondi slikal, podal se je uni teden v Pariz, da bi še tudi tam nadaljeval svoje študije kake 3 mesece.

— Radostni beremo v zadnjem listu „Slov. Gosp.“ novico, da ni v jamo padel, njemu uže kopano od dveh višjih štajarskih strani, prečastiti gosp. dr. Gregorec. „Slov. Gospodar“ namreč v navedenem listu objavlja, da „vrednik „Slov. Gosp.“ in profesor bogoslovja ostane tudi zanaprej č. g. dr. Gregorec.“ — To je kratka in mirna objava, ki pa nam vse pové, česar smo želeli izvedeti z Dunaja, pa tudi pričakovali.

— Prečastiti gospod Fr. Beda, naš rojak in duhovnik trapiškega samostana v Maria-Zvezdi pri Banjaluki v Bosni, je bil pretekli teden na poti na Dunaj v Ljubljani z naznanilom, da se novi misijon Trapistov snuje v južni Afriki in da za izvršitev tega velikanskega podjetja potrebuje delavcev (poljedelcev in različnih rokodelcev) pa tudi novincev za samostan trapistov. Ker je poklic očetov Trapistov poleg razširjevanja katoliške vere tudi odgoja otrok in obdelovanje polja, vrtov, vinogradov itd., zato vabi prečastiti oče Beda v 51. listu „Danice“, naj k osnovi tega novega misijona v Afriki, kjer je nekdanj tudi naš Knoblehar posloval, pripomorejo tudi Slovenci z milošnjami in pa s tem, da gredo novinci ž njim in pa delavci. „Danica“ je v navedenem listu razglasila poziv gosp. očeta Beda, na katerega opozorujemo tudi naše čitatelje z dostavkom, da v prihodnjem listu bodo tudi „Novice“ ponatisnile oni poziv.

— V Ljubljani smo se čudili, da smo prve dni tega meseca imeli zaporedoma toliko debele megle, — kaj pa hočemo še le o tem reči, da v Milanu na blaženem Laškem imeli so 9. dne t. m. tako debelo meglo, da se ni ne za korak na ulicah naprej videlo, in se je zategadel sila veliko nesreč ljudem in vozovom pripetilo, 10 ljudi je celo smrt storilo, ki so povoženi bili ali pa v vodo padli. Pravijo, da leta 1775. je enaka gosta megla ležala na Milanu.

— (V gledišči) v nedeljo predstavljena slovenska igra „Umetnost in narava“ je, vkljub temu, da ni „naše gore list“, privabila še precejšnje število občinstva; igra sicer se je v obče dobro vršila, posebno ste se odlikovali gospici Nigrini-ovi; tudi gosp. Kajzel je, kakor zmerom, na vrhuncu svoje naloge stal. Čudno, da noben časnik ni poprej objavil te predstave.

— (Močvirski odbor) ima prihodnji četrtek 30. dne t. m. v mestni dvorani svojo sejo, v katero se vljudno vabijo gospodje odborniki.

— (Dvojna božičnica.) Ena bo v dekliški sirotišnici na spodnjih Poljanah, pri kateri bodo tudi sirotišni dečki nazoči, v četrtek 23. dne t. m. popoldne ob 4. uri, — druga pa Vincencijeve družbe v Alojzijevišči na zgornjih Poljanah prihodnji torek, 28. dne t. m. popoldne ob 5. uri. K obema veselicama, ki se napravite na korist sirotam, se uljudno vabijo dobrotniki in dobrotnice ubozih otrok.

— (Pobirki iz časnikov.) V 140. listu pripoveduje „Slovenec“, da „se sožiganje slovenskih časnikov“ nadaljuje; pretekli teden ponoči namreč je pridrla v neko tukajšnjo kavarno „vesela“ družba in planila po „Brenčeljnu“ in ga sožgala; „Slovenca“ pa je previdni strežaj komaj otel.“ — Gospôda! tako ne dela inteligenca, katera vé, da sožiganje komu nevšečnega lista ni kritikovanje, katero bi nepristranskemu občinstvu imponirale, nego, da spada v pôdlo orožje petrolêrjev.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Presvitli cesar in cesarica sta se iz ogerskega Gödöllö-a te dni preselila na Dunaj.

Peterburg. — Ruska vlada bo tudi o grških zadevah tisto politiko evropskih vlad podpirala, ki je v stanu ohraniti mir med Turčijo in Grecijo.

Rim. — Papež Leon XIII. je dovolil, da se v cerkvah katoliških Rusov v zapadnih gubernijah vpelje ruski jezik namesti poljskega. — To je znamenit korak do poravnania obstoječih razmiric med rimsko kurijo in rusko vlado.

Angleško. — Čedalje huji glasi se čujejo iz Irskega, kjer po večletnem trpljenji grozno razburjeni narod si prizadeva z moritvijo, požiganjem in vsakojakimi silnimi sredstvi rešiti jarma angleškega. Če tudi se krvava sredstva, katerih se irska deželna liga poslužuje, nikakor zagovarjati ne morejo, vendar previdi vsak človek, da je radikalnih reform vzlasti v agrarnih (kmetijskih) zadevah treba.

Vabilo na naročbo „Novic“ za leto 1881.

„Novice berite!“ — tako se je glasila vesela igra, ki se je pred dvema letoma vršila v čitalnici ljubljanski o priliki ne še pozabljene narodne svečanosti.

„Novice berite!“ — s to krilato besedo vabimo danes tudi mi na naročbo „Novic“, ki s prihodnjim letom nastopijo svoj 39. tečaj, v katerem, kakor dozdej, bodo zvesto spolnovala svoj obširni program, ki na čelu stoji našemu listu. O gospodarskih (kmetijskih in obrtnijskih) predmetih bodo zmerom na vrhuncu znanosti in skušinj stale, kajti nad 20 tujih kmetijskih časnikov, ki so nam na razpolaganje, dajejo našemu listu vsak teden obilega gradiva, in kolikor je med našimi rojaki odličnih strokovnjakov v gospodarskih vednostih, vse ponosno štejemo med sodelavce „Novicam“. Poleg obširnega tega polja obdelovale bodo tudi, kolikor meje pripuščajo tedniku, vse, kar se strinja z narodnimi našimi zadevami o slovstvu, vzajemnosti slovan-ski, politiki itd. Nikdar udane puhlemu liberalizmu, ki je uže toliko nesreč nakopal vsem

narodom, — popolno neodvisne in nikomur se klanjajoče, zmerom pa z mirno besedo postopajoče ne bodo nikdar zatajile trojne svetinje slovenskega naroda. Kar se vsak teden zgodi doma in po obširnem svetu, povedale bodo čitateljem svojim na kratko.

In tako vabimo rodoljube vseh slovenskih pokrajin na naročbo našega lista, častitim našim prijateljem dopisovalcem pa se toplo zahvalujemo za njihovo prijazno podporo v preteklem letu ter jih uljudne pomoči prosimo tudi v prihodnje.

Naročnina „Novicam“ z „Oglasnikom“ vred ostane, kakor je bila dozdej:

Za celo leto po pošti	4 gold.	60 kr.,
za pol leta po pošti	2 „	40 „
za četrť leta po pošti	1 „	30 „
za celo leto v tiskarnici prejemane	4 gold.,	
za pol leta v „	2 „	
za četrť leta v „	1 „	

Za pošiljanje na dom 40 kr. za celo leto več.

Vredništvo in založništvo.